

РІШЕННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ ПРО ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Спеціалізована вчена рада разового захисту ДФ 13.051 Київського національного університету будівництва і архітектури, Міністерства освіти і науки України, м. Київ, прийняла рішення про присудження **Кондратюк Юлії Вікторівні** ступеня доктора філософії з галузі знань 05 - «Соціальні та поведінкові науки» на підставі прилюдного захисту дисертації на тему «Удосконалення управління інтелектуальним капіталом будівельних підприємств» за спеціальністю 051 - «Економіка» 09 січня 2024 року.

Кондратюк Юлія Вікторівна, 1996 року народження, громадянка України, освіта вища. У 2018 році закінчила Київський національний університет будівництва і архітектури та здобула професійну кваліфікацію магістр за спеціальністю «Менеджмент» освітньою програмою «Менеджмент організацій і адміністрування».

З 2019 по 2023 рр. навчалась в аспірантурі Київського національного університету будівництва і архітектури (денна форма навчання) на кафедрі економічної теорії, обліку та оподаткування за спеціальністю 051 «Економіка» (витяг з наказу про зарахування №1930/2 від 25.09.2019 р.).

Дисертацію виконано у Київському національному університеті будівництва і архітектури, МОН України, м. Київ.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор Лич Володимир Миколайович, завідувач кафедри економічної теорії, обліку та оподаткування Київського національного університету будівництва і архітектури.

Основні положення, результати і висновки дослідження викладені здобувачкою у 19 наукових працях, у тому числі: 6 статей у наукових фахових виданнях України категорії «Б»; 1 – у періодичному науковому фаховому виданні, яка проіндексована у науково-метричній базі «Scopus»; 12 тез наукових доповідей в збірниках матеріалів міжнародних конференцій, зокрема:

1. Kondratiuk Y., Haman H. Conceptual determinants of development of intellectual capital of construction enterprises. Journal of Systems Science and Information. 2023. Vol. 11. Issue (4). P. 518-534 (Scopus). <https://doi.org/10.21078/JSSI-2023-0038>

2. Кондратюк Ю. В., Лич В. М. Теоретико-методологічні підходи до визначення організаційно-економічного механізму управління інтелектуальним капіталом будівельних підприємств. Проблеми системного підходу в економіці: збірник наукових праць. Київ: Національний авіаційний університет. 2021. Вип.2(82). С. 69-73. <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2021-2-9>.

3. Кондратюк Ю. В., Лич В. М. Вплив інтелектуального капіталу на управління знаннями будівельних підприємств. Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор». Київ: Заклад вищої освіти «Міжнародний університет бізнесу та права». 2021. Вип. 3(64). С.39-43. <https://doi.org/10.32847/businessnavigator.64-6>.
4. Кондратюк Ю. В. Стратегічне управління розвитком діяльності будівельних підприємств. Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор». Київ: Заклад вищої освіти «Міжнародний університет бізнесу та права». 2021. Вип. 2 (63). С.7 - 12. <https://doi.org/10.32847/business-navigator.63-1>.
5. Кондратюк Ю. В. Роль інтелектуального капіталу будівельних підприємств в становленні інноваційної економіки. Економічний простір: збірник наукових праць. Дніпро: Придніпровська державна академія будівництва та архітектури. 2021. Вип. 176. С. 70 – 73. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/176-11>.
6. Кондратюк Ю. В. Оцінювання умов розвитку інтелектуального капіталу будівельних підприємств в Україні. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Економіка і менеджмент. Суми: Сумський національний аграрний університет. 2021. Вип. 2(88). С. 31 - 34 <https://doi.org/10.32845/bsnau.2021.2.6>.
7. Кондратюк Ю. В. Особливості управління інтелектуальним капіталом будівельних підприємств. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. Дніпро, Придніпровська державна академія будівництва та архітектури, 2022. Вип. 3(36). С. 63 - 67. <https://doi.org/10.32782/easterneurope.36-10>.

Повнота викладення основних теоретичних досліджень відповідає вимогам, що пред'являються до дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Згалат-Лозинська Любов Олександрівна, доктор економічних наук, доцент Київського національного університету будівництва і архітектури, надала позитивну оцінку та наступні зауваження:

1. Доцільно було б конкретизувати заходи удосконалення стимулювання в системі управління інтелектуальним капіталом.
2. У подальших дослідженнях варто звернути увагу на поглиблене вивчення напрямів розвитку інтелектуального капіталу, зокрема за рахунок удосконалення системи професійного навчання прогресивних методів професійного навчання на будівельних підприємствах.

Петруха Ніна Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент Київського національного університету будівництва і архітектури надала позитивну рецензію та наступні зауваження:

1. В дисертації зазначено, що методи оцінювання інтелектуального капіталу будівельних підприємств, що розглянуті в розділі 1.2 можна поділити на групи відповідно до загальних прийнятих підходів: доходний, витратний, порівняльний та метод, який передбачає невартісну оцінку (с.57-58). Водночас, на нашу думку, доцільно було б акцентувати увагу на показниках, методиці та розрахунках показників ефективності управлінського процесу щодо відтворення інтелектуального капіталу.

2. У розділі 2 дисертаційного дослідження авторкою здійснено аналіз основних факторів середовища формування інтелектуального капіталу будівельних підприємств. При цьому здобувачка лише поверхнево розглядає фактори загострення проблеми відтворення інтелектуального капіталу у період пандемії COVID-19 та війни в Україні. Врахування цих чинників значно розширило б горизонти середовища формування інтелектуального капіталу в сучасних умовах.

3. В третьому розділі в якості рекомендацій запропоновано формування звіту про інтелектуальний капітал. Водночас доцільно було б навести рекомендації щодо удосконалення методів економічного оцінювання інтелектуального капіталу на основі конкретизації технології збору та оброблення даних, періодичності моніторингу та ступеню впливу зовнішнього середовища, що дозволило б більш ґрунтовно дослідити причинно-наслідкові зв'язки між окремими результуючими показниками, що відбивають стан використання інтелектуального капіталу.

Заяць Тетяна Анатоліївна, доктор економічних наук, професор, завідувач відділу проблем формування соціального капіталу Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи Національної Академії наук України надала позитивний відгук та наступні зауваження:

1. На рис. 3.1 «Механізм перетворення людського капіталу в інтелектуальний капітал» (с. 42) автором дещо схематично наведено основні структурні трансформації на шляху формування інтелектуального капіталу будівельних підприємств, який охоплює такі складові, як інтелектуальні ресурси і об'єкти інтелектуальної власності. З погляду опонента у таку схему, крім зазначених елементів, доцільно було залучити й інструменти, які сприяють цій трансформації, передовсім мотивацію суб'єктів до інтелектуальної діяльності та фінансові інструменти, які власне і забезпечують перебіг

трансформаційного процесу. Актуальність такого підходу підтверджується і тим, що ці аспекти автор розглядає в аналітичному розділі дисертації (с. 149).

2. З погляду опонента наведена у розділі 1.2. «Теоретико-аналітичний базис оцінки компонентів інтелектуального капіталу будівельних підприємств» таблиця 1.3. «Показники оцінювання інтелектуального капіталу будівельних підприємств») (с. 57-58) мала б бути доповнена індикаторами, які характеризують інтелектуальну складову кадрового складу будівельних підприємств.

3. У підрозділі 2.1. «Аналіз особливостей формування та використання інтелектуального капіталу будівельних підприємств» автором здійснено ґрунтовне оцінювання ефективності інтелектуального капіталу п'яти виокремлених типів підприємств (с. 84-112). Крім виявлених тенденцій щодо рівня досягнутої ефективності, її специфіки, було б доречно більше уваги приділити дослідженню причинно-наслідкових взаємозв'язків та трансформаційних змін, що виникли у воєнний період.

4. У дисертації автором розроблено концептуальну модель формування конкурентних переваг будівельних підприємств, які забезпечують вигоди економічного характеру (рис. 3.7, с. 178). Позитивно оцінюючи ці розробки, необхідно зазначити, що вони недостатньо адаптовані до умов воєнного часу, зокрема відсутні елементи, які дають змогу нарощувати потенціал конкурентності на основі розвитку різних форм партнерства, актуальних як для виробничих, так і невиробничих структур.

5. Враховуючи прикладний характер запропонованих автором стратегічних напрямів управління інтелектуальним капіталом будівельних підприємств, доречним було викласти в дисертаційній роботі методичні аспекти пріоритизації цільових орієнтирів, завдань, напрямів, механізмів удосконалення управління цією сферою, виходячи з ризиків і загроз воєнного часу.

Кичко Ірина Іванівна, доктор економічних наук, професор кафедри управління персоналом та бізнес-технологій Національного університету «Чернігівська політехніка» надала позитивний відгук та наступні зауваження:

1. В розділі 1.2 охарактеризовано складові інтелектуального капіталу підприємства (людський, соціальний, організаційний та марочний) та їх структурні елементи (с.47). Водночас поряд з багатоаспектною деталізацією структури (с.47-53) на рис.1.4 виокремлено лише складові організаційного капіталу, зокрема структурний капітал, об'єкти інтелектуальної власності та інформаційний продукт. На нашу думку, на рис. 1.4 доцільно було б виділити

більше компонентів, а також виокремити у складі інтелектуального капіталу нематеріальні активи підприємства.

2. В табл.1.3 (с.57-58) дисертації доцільно було б навести формули розрахунку показників оцінювання інтелектуального капіталу будівельних підприємств, а також джерела звітності, що дозволяли б ідентифікувати стан управління ним.

3. В розділі 2.3 обґрунтовано напрями стимулювання працівників, які здійснюють управління розвитком інтелектуального капіталу будівельних підприємств (с.152-155). Водночас при розгляді методичних аспектів управління інтелектуальним капіталом в контексті забезпечення сталого розвитку (розділ 1.3), доцільно було б більш детально зупинитись на економічних методах управління цим видом капіталу, що дозволило б більш обґрунтовано кореспондувати матеріал теоретичного та аналітичного розділів дисертації.

4. Погоджуючись з тим, що прагматизм моніторингу інтелектуального капіталу підприємства вимагає забезпечення інформацією власників, менеджерів суб'єкта господарювання, працівників та зовнішніх стейкхолдерів (в т.ч. потенційних інвесторів) у представленні його стану з метою прогнозування його динаміки в розділі 3.1 дисертації (с.163-173), на нашу думку, все ж недостатньо конкретно розкрито систему індикаторів звіту про інтелектуальний капітал, що пропонується запровадити поряд з іншими форми звітності. Окрім того, в дисертаційному дослідженні слід було б окреслити сферу відповідальності осіб, на яких покладається формування такого звіту.

5. В розробленій функціонально-структурній моделі удосконалення управління розвитком інтелектуального капіталу будівельних підприємств доцільно було б виділити такий напрям розвитку інтелектуального капіталу як формування системи виробничої адаптації через організацію навчально-виробничих підрозділів на підприємствах для ознайомлення нових працівників з прогресивними технологіями, що використовуються у виробничому процесі (с.189).

6. В роботі запропоновані основні стратегічні напрями удосконалення управління розвитком інтелектуального капіталу будівельних підприємств (розділ 3.3), водночас робота значно виграла б, якби такі рекомендації були підтверджені вартісними розрахунками.

7. У роботі присутні поодинокі стилістичні неточності, які вказують на авторський стиль викладення результатів дослідження та не впливають на якість сприйняття матеріалу дисертації.

Головач Наталія Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри управління персоналом та економіки праці ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна академія управління персоналом» надала позитивний відгук та наступні зауваження:

1. В тексті зустрічаються деякі невідповідності. Так, зокрема, у розділі 1.1 здобувачкою зазначено, що «в останні роки значно збільшилась роль будівельних корпорацій та інших підприємницьких структур в формуванні та примноженні людського капіталу» (с.37). Водночас в розділі 2.3 зроблено висновок, що «частка нематеріальних активів у сукупній вартості активів не перевищує 0.312%, ... Також варто відзначити, що більшість підприємств зовсім не інвестують в створення нематеріальних активів» (с.141).

2. Здійснений у п. 1.2 моніторинг методів оцінки інтелектуального капіталу підприємства варто було б доповнити узагальненою оцінкою переваг та недоліків кожного методу та власним баченням автора щодо оцінювання інтелектуального капіталу.

3. Беручи до уваги запропоновану автором в п. 1.2 структуру інтелектуального капіталу підприємства, представлену людським, організаційним, соціальним та марочним капіталами, доречно було б виділити «гудвіл». Відповідно з врахуванням зарубіжного досвіду для забезпечення користувачів (як зовнішніх, так і внутрішніх) необхідною інформацією, гудвіл також доцільно відобразити у звіті про людський капітал.

4. Більше уваги варто було б приділити аналізу зарубіжної практики управління інтелектуальним капіталом будівельних підприємств (п. 2.3).

5. В розділі 2 аналіз статистичних даних має різний динамічний інтервал. Так, для аналізу умов формування інтелектуального капіталу (розділ 2.1), аналізу динаміки вартості нематеріальних активів будівельних підприємств (розділ 2.3) використовуються показники 2018-2022 рр. водночас галузевий аналіз ґрунтується на даних 2017- 2021 рр. (табл. 2.5 - 2.7, рис.2.16 - 2.17).

6. Погоджуючись з висновком щодо недостатності інформаційної бази для аналізу стану розвитку інтелектуального капіталу, слід водночас зауважити, що витрати на діагностику інтелектуального капіталу значні, проте в дисертаційній роботі не наведено обґрунтування доцільності таких витрат.

7. В розділі 3.3 авторкою обґрунтовані етапи удосконалення управління розвитком інтелектуального капіталу будівельних підприємств, визначені завдання впровадження системи управління знаннями персоналу, наведені пропозиції щодо удосконалення управління розвитком інтелектуального капіталу. Незважаючи на те, що висновки дослідження містять цінні результати та пропозиції, але вони могли б бути більш повними. Розширення кількості

пропозицій було б доречним, оскільки вони мають потенціал для вирішення актуальних проблем, зокрема внутрішньовиробничого, дуального навчання, тощо.

Загальна оцінка роботи і висновок. Дисертаційне дослідження Кондратюк Юлії Вікторівни на тему «Удосконалення управління інтелектуальним капіталом будівельних підприємств», представлена на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка», є завершеною самостійною науковою працею, в якій отримані нові науково-обґрунтовані результати, що мають теоретичне та практичне значення.

Результати дисертаційного дослідження можуть бути використані при побудові стратегії управління інтелектуальним капіталом підприємств будівельної галузі, зокрема, при розробці програм розвитку персоналу з урахуванням методологічних підходів до оцінки інтелектуального капіталу; при формуванні системи звітності для аналітичного відображення показників відтворення інтелектуального капіталу, що можуть бути використані науково-дослідними установами в галузі будівництва, архітектурними бюро, проектно-конструкторськими, інжиніринговими, спеціалізованими будівельними підприємствами; у освітньому процесі та у подальших наукових дослідженнях.

При написанні дисертації автором дотримано принципів академічної доброчесності. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають належні посилання на відповідне джерело. Висунуті теоретичні положення, надані практичні рекомендації, отримані висновки та результати впровадження мають наукове і практичне значення, характеризуються науковою обґрунтованістю та новизною.

За науковим рівнем і практичною цінністю, змістом і оформленням, кількістю та якістю здійснених наукових публікацій за темою дослідження, апробацій на наукових конференціях дисертаційна робота «Удосконалення управління інтелектуальним капіталом будівельних підприємств» повністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022р., а її авторка, Кондратюк Юлія Вікторівна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Результати відкритого голосування:

«За» - п'ять членів ради;

«Проти» - немає,

«Утримались» - немає.

На підставі результатів відкритого голосування, спеціалізована вчена рада ДФ 13.051 Київського національного університету будівництва і архітектури Міністерства освіти і науки, м. Київ, присуджує Кондратюк Юлії Вікторівні ступінь доктора філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Голова спеціалізованої вченої
ради разового захисту ДФ 13.051
доктор економічних наук, доцент

Л. Згалат-Лозинська
Любов ЗГАЛАТ-ЛОЗИНСЬКА